TẠP CHÍ ĐIỆN TỬ
THƯƠNG HIỆU & CÔNG LUẬN

Phương án tổ chức thi và xét công nhận tốt nghiệp THPT từ năm 2025

10:33 20/03/2024

Bộ Giáo dục và Đào tạo công bố phương án tổ chức kỳ thi và xét công nhận tốt nghiệp trung học phổ thông (THPT) từ năm 2025.

Học sinh Trường THPT Trần Hưng Đạo (quận Thanh Xuân, Hà Nội) ôn thi tốt nghiệp THPT.

Từ Kỳ thi tốt nghiệp THPT năm 2025: Thi 2 môn bắt buộc (Toán, Văn) và 2 môn tự chọn

Bộ Giáo dục và Đào tạo vừa ban hành quyết định về việc phê duyệt phương án tổ chức kỳ thi và xét công nhận tốt nghiệp Trung học phổ thông từ năm 2025.

Theo đó, thí sinh thi bắt buộc 2 môn, gồm: Ngữ văn, Toán và 2 môn tự chọn trong số các môn còn lại được học ở lớp 12, gồm: Ngoại ngữ, Lịch sử, Vật lý, Hóa học, Sinh học, Địa lý, Giáo dục kinh tế và pháp luật, Tin học, công nghệ.

Trong đó, môn Ngữ văn thi theo hình thức tự luận, các môn còn lại thi theo hình thức trắc nghiệm.

Kỳ thi được tổ chức trên toàn quốc theo cách thức chung đề, chung đợt thi, cùng thời gian theo quy định của Bộ GD&ĐT.

Phương thức xét công nhận tốt nghiệp

Về phương thức xét công nhận tốt nghiệp, Bộ GD&ĐT quy định: Kết hợp giữa kết quả đánh giá quá trình và kết quả thi tốt nghiệp theo tỷ lệ phù hợp với lộ trình triển khai Chương trình GDPT 2018.

Bộ GD&ĐT có trách nhiệm chỉ đạo chung, ban hành các văn bản chỉ đạo, hướng dẫn, kế hoạch tổ chức kỳ thi; hướng dẫn, tổ chức công tác thanh tra, kiểm tra, giám sát kỳ thi. UBND các tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương có trách nhiệm chỉ đạo tổ chức thực hiện và chịu trách nhiệm toàn diện về kỳ thi tại địa phương.

Phương án thi này được thực hiện từ năm 2025. Trong giai đoạn từ năm 2025 đến năm 2030, kỳ thi giữ ổn định phương thức thi trên giấy.

Từng bước thí điểm thi tốt nghiệp THPT trên máy tính

Giai đoạn sau năm 2030, Bộ GD&ĐT sẽ từng bước thí điểm thi trên máy tính đối với các môn thi trắc nghiệm ở các địa phương có đủ điều kiện (có thể kết hợp giữa thi trên giấy và thi trên máy tính).

Khi tất cả các địa phương trên toàn quốc có đủ điều kiện sẽ chuyển sang tổ chức kỳ thi tốt nghiệp THPT trên máy tính đối với các môn thi trắc nghiệm.

Mục đích tổ chức thi tốt nghiệp THPT nhằm đánh giá đúng kết quả học tập của người học theo mục tiêu và chuẩn cần đạt theo yêu cầu của Chương trình giáo dục phổ thông 2018; lấy kết quả thi để xét công nhận tốt nghiệp THPT và làm một trong các cơ sở để đánh giá chất lượng dạy, học của các cơ sở giáo dục phổ thông và công tác chỉ đạo của các cơ quan quản lý giáo dục; cung cấp dữ liệu đủ độ tin cậy cho các cơ sở giáo dục đại học, giáo dục nghề nghiệp sử dụng trong tuyển sinh theo tinh thần tự chủ.

Thay đổi phương án thi tốt nghiệp THPT từ năm 2025 cho phù hợp với chương trình mới.

Thay đổi phương án thi tốt nghiệp THPT cho phù hợp với chương trình mới

Phương án thi TPPT từ 2025 là thông tin được các nhà trường, học sinh và phụ huynh mong đợi trong suốt thời gian qua bởi năm 2025 là năm đầu tiên các học sinh học theo chương trình giáo dục phổ thông mới 2018 sẽ tốt nghiệp bậc THPT.

Chương trình giáo dục phổ thông 2018 có nhiều điểm khác biệt so với chương trình giáo dục phổ thông trước đó, còn gọi là chương trình 2.000: Từ mục tiêu, quan điểm, phương pháp giáo dục, cơ cấu hệ thống cũng như các môn học, đặc biệt là ở bậc THPT.

Cụ thể, trong chương trình GDPT 2018, giáo dục cơ bản kết thúc ở bậc THCS, bậc THPT là giai đoạn giáo dục hướng nghiệp.

Do đó, học sinh bậc THPT không bắt buộc phải học tất cả các môn học như chương trình cũ mà chỉ phải học bắt buộc 4 môn, gồm Toán, Ngữ văn, Ngoại ngữ và Lịch sử.

Ngoài 4 môn học bắt buộc, học sinh được lựa chọn học thêm một số môn học trong các môn còn lại.

Do điều chỉnh trong chương trình học nên việc thi tốt nghiệp THPT đối với học sinh học theo chương trình mới cũng cần có sự thay đổi phù hợp.

Lựa chọn thi tốt nghiệp THPT với 4 môn đang được nhiều ý kiến ủng hộ vì giảm áp lực cho thí sinh, gọn nhẹ trong tổ chức. Nhiều giáo viên, học sinh mong sớm chốt phương án.

Thí sinh tham gia Kỳ thi tốt nghiệp THPT 2023 tại Nha Trang (Khánh Hòa). Ảnh minh họa: INT

Thi tốt nghiệp THPT 4 môn: Đổi mới hướng nghiệp, dạy và học thế nào?

Theo Báo Giáo dục và Thời đại, phương án thi 4 môn (2+2), gồm 2 môn bắt buộc Toán, Ngữ văn và 2 môn do học sinh tự chọn được nhiều người đồng tình.

Để kỳ thi đạt mục tiêu vừa giảm áp lực thi cử, vừa đánh giá được chất lượng, hiệu quả giáo dục, cần thay đổi đồng bộ từ giáo dục hướng nghiệp, quan điểm dạy, học và tuyển sinh đại học.

Thi 4 môn theo ban

Sau năm 1975, ở miền Nam thực hiện giáo dục hệ 12 năm, cấp III (THPT) phân ban. Theo đó, học sinh được chọn 1 trong 4 ban: Ban A (Văn - Sử - Địa), Ban B (Văn – Ngoại ngữ), Ban C (Toán – Lý), Ban Đ (Hóa – Sinh). Học sinh các ban học đủ môn, nhưng nội dung kiến thức, thời lượng từng môn khác nhau.

Việc thi tốt nghiệp THPT 4 môn theo từng ban. Ban A (Toán, Văn, Sử, Địa); ban B (Toán, Văn, Ngoại ngữ, Sử), ban C (Toán, Văn, Lý, Hóa), ban Đ (Toán, Văn, Hóa, Sinh). Hai môn Toán, Văn các ban đều thi nhưng mức độ đề khó dễ khác nhau tùy theo ban.

Việc thi tốt nghiệp 4 môn ở miền Nam như trên thực hiện trong giai đoạn 1976 – 1980. Sau thi tốt nghiệp THPT, học sinh sẽ thi vào đại học theo 3 khối: A (Toán, Lý, Hóa), B (Toán, Hóa, Sinh), C (Văn, Sử, Địa) và D (Toán, Văn, Ngoại ngữ hoặc Toán, Lý, Ngoại ngữ). Thí sinh dự thi khối C chiếm tỷ lệ thấp, do nghề nghiệp liên quan đến khối thi này ít hơn các khối khác.

Tuy nhiên, xã hội cũng không băn khoăn việc học sinh ít dự thi môn Sử, bởi nhà trường có trách nhiệm bồi dưỡng lòng yêu nước cho các em trong quá trình học tập, rèn luyện qua nhiều môn học và hoạt động xã hội, Đoàn – Đội. Học sinh được học lịch sử cả 3 cấp tiểu học, THCS và THPT.

Nổi bật thi tốt nghiệp THPT trong giai đoạn này là coi thi và chấm thi nghiêm túc, không có dạy, học thêm, nhà trường chỉ ôn thi cho học sinh một số buổi. Đến lớp 12, học sinh biết trước và tập trung nhiều hơn cho các môn thi tốt nghiệp, đại học (nếu đăng ký dự thi). Đề thi tốt nghiệp và tuyển sinh đại học đều dạng tự luận, môn Toán, Lý, Hóa, Sinh, ngoài phần lý thuyết có thêm giải toán.

Hạn chế trong việc thi tốt nghiệp THPT 4 môn giai đoạn 1976 - 1980 là hình thức đề thi tự luận, nặng về kiểm tra kiến thức nên học sinh phải học thuộc lòng, có khi học thuộc sách giáo khoa lớp 12 theo phương thức học thuộc lòng. Một số học sinh ban C (thi tốt nghiệp Toán, Văn, Lý, Hóa), nhưng thi đại học khối B (Toán, Hóa, Sinh), ngược lại có em học ban Đ (Toán, Văn, Hóa, Sinh) nhưng lại thi đại học khối A (Toán, Lý, Hóa) do chọn ban sai.

Niềm vui của thí sinh Hà Nội sau khi hoàn thành phần thi tổ hợp Kỳ thi tốt nghiệp THPT 2023.

Đổi mới dạy - học ở tầm cao mới

Thi tốt nghiệp THPT năm 2025 theo Chương trình GDPT 2018 dự kiến 4 môn. Trong đó, 2 môn Toán và Ngữ văn bắt buộc và 2 môn học sinh lựa chọn trong các môn: Ngoại ngữ, Lịch sử, Địa lý, Vật lý, Hóa học, Sinh học, Tin học, Công nghệ, Giáo dục Kinh tế và Pháp luật.

Như vậy, số môn thi và việc học sinh biết trước môn thi hoàn toàn giống với thi THPT cách đây hơn 40 năm. Tuy nhiên, việc thi 4 môn năm 2025 có nhiều điểm mới (có 36 cách lựa chọn các môn thi, thay vì 4 tổ hợp như trước đây), và yêu cầu cần đạt là phẩm chất, năng lực chứ không phải kiến thức, kỹ năng như trước. Vì vậy, cần thay đổi đồng bộ về giáo dục hướng nghiệp, quan điểm dạy và học, tuyển sinh đại học ở tầm cao mới.

Trước hết, Chương trình GDPT 2018 có mục tiêu phát triển học sinh theo phẩm chất và năng lực. Giáo dục phổ thông chia làm 2 giai đoạn: Giáo dục cơ bản (tiểu học và THCS) và định hướng nghề nghiệp (cấp THPT). Ở cấp THPT, học sinh được phân hóa theo năng khiếu, định hướng nghề nghiệp bằng hình thức tự chọn với nhiều tổ hợp.

Ngoài 8 môn, hoạt động giáo dục bắt buộc (Toán, Ngữ văn, Ngoại ngữ, Lịch sử, Giáo dục thể chất, Giáo dục Quốc phòng và An ninh, Giáo dục địa phương, Hoạt động trải nghiệm – hướng nghiệp), học sinh được chọn thêm 4 môn trong số các môn (Địa lý, Vật lý, Hóa học, Sinh học, Tin học, Công nghệ, Giáo dục Kinh tế và Pháp luật, Mỹ thuật, Âm nhạc).

Điều này, đòi hỏi các em phải biết khả năng, năng lực, năng khiếu, xu hướng nghề nghiệp trong tương lai để chọn các môn học và thi tốt nghiệp phù hợp nhất. Vì vậy, công tác giáo dục trải nghiệm - hướng nghiệp, tư vấn tâm lý cho học sinh ở cấp THCS, THPT ngày càng quan trọng. Bao gồm hướng học, hướng nghiệp và giải quyết các vấn đề khó khăn của mỗi học sinh.

Trong đó, hướng giúp người học hình thành xây dựng phương pháp học tập và chọn các môn học ở cấp THCS và THPT phù hợp nhất. Hướng nghiệp giúp người học có khả năng đánh giá bản thân để chọn ngành, nghề phù hợp sau này. Như vậy, dạy và học ở nhà trường ngày càng cá nhân hóa.

Thứ hai, cần khẳng định vai trò các môn học góp phần vào sự thành công của học sinh là như nhau, không có môn chính, phụ. Một số môn công cụ như Toán, Văn, Ngoại ngữ hay Lịch sử có vai trò lớn trong giáo dục lòng yêu nước, là những môn học bắt buộc.

Tuy nhiên, thành công của nhiều học sinh khi ra đời có thể ở các môn học khác chứ không chỉ là môn học bắt buộc. Nhà trường cần chú trọng dạy và học các môn, không coi trọng môn này, nhẹ môn kia.

Thứ ba, tuyển sinh đại học từ năm 2025 phải thay đổi so với hiện nay. Một mặt, tăng cường thi đánh giá năng lực, mặt khác xây dựng các tổ hợp mới có các môn như Tin học, Công nghệ, Giáo dục Kinh tế và Pháp luật; hoặc tuyển sinh theo học bạ cần đánh giá toàn diện, ít nhất là kết quả của 4 hoặc 5 học kỳ THPT. Các tổ hợp môn có Ngoại ngữ hay Lịch sử cần tăng chỉ tiêu, ưu tiên chứng chỉ ngoại ngữ quốc tế...

Thứ tư, đổi mới giảng dạy, kiểm tra, đánh giá các môn học, quan điểm về học. Học không phải để đối phó thầy, cô hay thi (thi gì học nấy), mà học để phát triển phẩm chất năng lực, làm người, cạnh tranh việc làm với trí tuệ nhân tạo.

Môn Ngoại ngữ có vai trò quan trọng trong hội nhập quốc tế, để nước ta tham gia hiệu quả hơn chuỗi giá trị toàn cầu, nên chú trọng phát triển cho học sinh cả 4 kỹ năng: Nghe, nói, đọc, viết, theo chuẩn kỹ năng 6 bậc của Việt Nam.

Chứng chỉ ngoại ngữ theo chuẩn của Việt Nam cũng cần được ưu tiên trong tuyển sinh đại học như chứng chỉ quốc tế, để việc dạy học ngoại ngữ ở trường phổ thông có thể cạnh tranh với các trung tâm dạy chứng chỉ quốc tế. Đổi mới mạnh mẽ dạy và học môn Lịch sử, không chủ quan là môn học bắt buộc nên dạy thế nào học sinh cũng học.

Thực tế có gần 40% thí sinh dự thi tốt nghiệp với mục đích xét tốt nghiệp, do đó, các môn như Công nghệ, Giáo dục Kinh tế và Pháp luật, Tin học... cần thiết

cho những học sinh tham gia học nghề hay trực tiếp lao động sau THPT.

Chính phủ yêu cầu Bộ Giáo dục và Đào tạo sớm nghiên cứu, công bố Phương án thi tốt nghiệp trung học phổ thông từ năm 2025 bảo đảm gọn nhẹ, hiệu quả, thiết thực, giảm áp lực, giảm chi phí và tạo sự đồng thuận xã hội.

Lấy ý kiến về ba phương án tổ chức thi tốt nghiệp THPT từ năm 2025

Trước đó, Bộ GD&ĐT đã lấy ý kiến về ba phương án tổ chức kỳ thi này từ năm 2025. Ở cả ba phương án, học sinh đều sẽ thi hai môn môn trong số các môn lựa chọn nhưng khác nhau ở số môn thi trong nhóm các môn học bắt buộc.

Cụ thể: Phương án 1, học sinh sẽ thi 6 môn, gồm cả 4 môn học bắt buộc và hai môn lựa chọn.

Phương án 2, học sinh sẽ thi 5 môn, gồm ba môn học bắt buộc (Toán, Ngữ văn, Ngoại ngữ) và hai môn lựa chọn.

Phương án 3, học sinh sẽ thi 4 môn, gồm hai môn bắt buộc (Toán, Ngữ văn) và hai môn lựa chọn.

Theo công bố kết quả khảo sát của Bộ GD&ĐT, phương án thi 4 môn là phương án có tỷ lệ lựa chọn nhiều hơn so với các phương án còn lại.

Trước đó, tại Nghị quyết 144/NQ-CP phiên họp Chính phủ thường kỳ tháng 8 năm 2023, Chính phủ đã yêu cầu Bộ Giáo dục và Đào tạo sớm

nghiên cứu, công bố Phương án thi tốt nghiệp trung học phổ thông từ năm 2025 bảo đảm gọn nhẹ, hiệu quả, thiết thực, giảm áp lực, giảm chi phí và tạo sự đồng thuận xã hội.

C.P